

Mål C-286/23**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

3 maj 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Curtea de Apel Braşov (Rumänien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

10 april 2023

Kärande:

Asociația Crescătorilor de Vaci ”Bălțată Românească” Tip Simmental

Svarande:

Genetica din Transilvania Cooperativă Agricolă

Agenția Națională pentru Zootehnie ”Prof. Dr. G. K. Constantinescu”

Saken i det nationella målet

Talan om ogiltigförklaring av beslutet att erkänna Genetica din Transilvania Cooperativă Agricolă (nedan kallad Genetica), svarande, som avelsorganisation och av beslutet att godkänna Geneticas avelsprogram för nötkreatur av rasen Bălțată Românească. Dessa båda beslut antogs av Agenția Națională pentru Zootehnie ”Prof. Dr. G. K. Constantinescu” (nedan kallad ANZ), svarande, i enlighet med förordning (EU) 2016/1012.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Begäran om förhandsavgörande har framställts med stöd av artikel 267 FEUF och avser tolkningen av en rad bestämmelser i förordning (EU) 2016/1012, särskilt skälen 21 och 24, artiklarna 4.3 b, 8, 10 och 13 samt del 1 punkterna A.4 och B.2 a i bilaga I.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

- 1) Ska artikel 4.3 b i förordning (EU) 2016/1012, jämförd med del 1 punkt A.4 i bilaga I till och [skäl] 24 i förordningen, tolkas på så sätt att en sökande får erkännas som avelsorganisation även om dennes avsikt enbart är att locka till sig uppfödare, som undertecknar ansökningar eller åtaganden i denna riktning, men som redan är registrerade i ett annat godkänt avelsprogram som genomförs av en annan avelsorganisation, eller krävs det att dessa uppfödare vid tidpunkten för ansökan om erkännande faktiskt ingår i den sökande avelsorganisationens portfölj?
- 2) Ska artikel 13 i förordning (EU) 2016/1012 samt del 1 punkt B.2 a i bilaga I till samma förordning, jämförda med [skäl] 24 i förordningen, tolkas på så sätt att uppfödare har möjlighet att välja fritt i vilka avelsprogram för förbättring av rasen som deras renrasiga avelsdjur ska registreras och kan i så fall denna valfrihet begränsas av att ett avelsprogram i vilket dessa uppfödare redan deltar inte får påverkas eller äventyras genom att dessa uppfödare övergår eller åtar sig att övergå till ett annat avelsprogram som ska godkännas?
- 3) Ska artikel 10.1 jämförd med [skäl] 21 i förordning (EU) 2016/1012 tolkas på så sätt att om ett av de fall som avses i artikel 10.1 a–c föreligger ska den behöriga myndighet som har erkänt avelsorganisationen besluta att neka godkännandet av ett avelsprogram som riskerar att äventyra ett annat avelsprogram med avseende på de aspekter som anges [i denna artikel], eller innebär användningen av uttrycket ”får ... besluta att inte ...” att myndigheten ges ett visst utrymme för skönsmässig bedömning i detta hänseende?
- 4) Ska artiklarna 8 och 10 i förordning (EU) 2016/1012, jämförda med [skäl] 21 i förordningen, tolkas på så sätt att det, om det i en medlemsstat redan genomförs ett avelsprogram som i första hand syftar till förbättring av rasen, är tillåtet att godkänna ett nytt avelsprogram för samma ras, i samma medlemsstat (inom samma geografiska område), som likaledes har förbättring av rasen som huvudsyfte och inom ramen för vilket avelsdjur kan komma att värvas från det avelsprogram som redan genomförs?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel); skälen 21 och 24, artiklarna 4.3 b, 8, 10 och 13 samt del 1 punkterna A.4 och B.2 a i bilaga I.

Anförda nationella bestämmelser

De anförda nationella bestämmelserna liknar dem i förordning (EU) 2016/1012 som den hänskjutande domstolen önskar få en tolkning av.

Legea zootehniei nr. 32/2019 (lag nr 32/2019 om djuruppfödning):

- Enligt artikel 24.1 erkänns avelsorganisationer eller avelsverksamheter av den behöriga statliga djuruppfödningmyndigheten. Samma myndighet bedömer och godkänner avelsprogram som har lämnats in av en avelsorganisation eller avelsverksamhet, för det fall kraven i artikel 24.2 [som i stor omfattning avspeglar artikel 8.3 i förordning (EU) 2016/1012] är uppfyllda. I artikel 24.3 stadgas att den statliga djuruppfödningmyndighet som har erkänt en avelsorganisation får besluta att inte godkänna ett avelsprogram som genomförs av denna avelsorganisation om det äventyrar ett avelsprogram som genomförs av en annan avelsorganisation för samma ras och som redan har godkänts med avseende på en av aspekterna i leden a–c i denna punkt, som motsvarar artikel 10.1 a–c i förordning (EU) 2016/1012. I samband med ett beslut med stöd av artikel 24.3 ska den behöriga myndigheten enligt artikel 24.4 ta vederbörlig hänsyn till antalet avelsprogram som redan har godkänts för den rasen och storleken på den population som omfattas av dessa avelsprogram.

Hotărârea Guvernului nr. 1188/2014 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Zootehnie "Prof. Dr. G. K. Constantinescu" (regeringsdekret nr 1188/2014 om organisationen och funktionen av Nationella djuruppfödningbyrån "Prof. Dr. G. K. Constantinescu"):

- Enligt artikel 1.1 är ANZ ett specialiserat organ inom den centrala offentliga förvaltningen. ANZ är en juridisk person och sorterar under Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (ministeriet för jordbruk och landsbygdsutveckling).
- Det stadgas i artikel 5 a, 5 e och 5 i att ANZ är den statliga myndighet som har behörighet att erkänna avelsorganisationer och avelsverksamheter, att godkänna avelsprogram för avelsdjur som dessa genomför och att bevilja tillstånd i enlighet med artikel 27.3 i förordning (EU) 2016/1012 till de tredje parter till vilka avelsorganisationer eller avelsverksamheter har utkontrakterat individprovning och avelsvärdering.
- I artikel 5¹ föreskrivs att förfarandena för erkännanden, beviljanden av tillstånd och godkännanden enligt artikel 5 a–e och 5 i tas fram av ANZ och godtas genom dekret från ministern för jordbruk och landsbygdsutveckling.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Genom ANZ beslut nr 726/24.11.2020 erkändes Genetica som avelsorganisation för genomförande av ett avelsprogram med renrasiga avelsdjur som är införda i den stambok som denna avelsorganisation för.
- 2 Genom ANZ beslut nr 779/2.12.2020 godkändes Geneticas avelsprogram för nötkreatur av rasen Bălțată Românească.
- 3 Dessa beslut antogs med stöd av förordning (EU) 2016/1012 och motsvarande nationella bestämmelser om kraven för erkännande av avelsorganisationer och avelsverksamheter samt godkännande av deras avelsprogram.
- 4 Käranden Asociația Crescătorilor de Vaci Tip Simmental (uppfödarföreningen för kor ”Bălțată Românească” Tip Simmental) (nedan kallad uppfödarföreningen) är en avelsorganisation som tidigare har erkänts av ANZ. Dess avelsprogram, som ANZ godkände år 2011 och som för närvarande genomförs, gäller samma ras av nötkreatur – Bălțată Românească – som omfattas av Geneticas godkända avelsprogram.
- 5 Under dessa omständigheter har uppfödarföreningen väckt talan vid den hänskjutande domstolen och yrkat ogiltigförklaring av båda ovannämnda beslut. I sin talan har uppfödarföreningen bestritt lagenligheten av erkännandet av Genetica som avelsorganisation och av godkännandet av Geneticas avelsprogram.

Parternas huvudargument

- 6 Till stöd för sin talan om ogiltigförklaring har uppfödarföreningen för det första anfört grunder av förfarandemässig karaktär som rör lagenligheten av de angripna besluten. Uppfödarföreningen har nämligen åberopat åsidosättande av ANZ interna förfaranden, eftersom de angripna besluten antogs trots att ANZ interna tjänstegrener hade föreslagit att ansökan om erkännande av Genetica som avelsorganisation skulle avslås. Uppfödarföreningen har vidare bestritt lagenligheten av förfarandet för erkännande av avelsorganisationer och godkännande av avelsprogram i dess helhet, eftersom nämnda förfarande inte har godtagits genom dekret från ministern för jordbruk och landsbygdsutveckling. Således har artikel 5¹ i Hotărârea Guvernului nr. 1188/2014 åsidosatts.
- 7 För det andra har uppfödarföreningen gjort gällande att godkännandet av Geneticas avelsprogram har negativa följder för uppfödarföreningens redan godkända avelsprogram. Detta av följande skäl: Det angripna avelsprogrammet omfattar samma geografiska område och samma ras av nötkreatur. Genetica samarbetar med uppfödare som är registrerade i uppfödarföreningens avelsprogram. Godkännandet av det nya avelsprogrammet har inneburit en stor finansiell förlust till följd av dels att 34 000 djur har tagits tillbaka från uppfödarföreningens avelsprogram, dels att investeringar för både upprättandet av

en bank med sädesvätska från renrasiga djur och utvecklingen av en mjukvara som är avpassad för uppfödarens målsättningar har gått förlorade. Risken för att äventyra uppfödarens avelsprogram medför således att artikel 10.1 och skäl 21 i förordning (EU) 2016/1012 samt artikel 24.3 i Legea zootehniei nr. 32/2019 är tillämpliga.

- 8 För det tredje har uppfödarens åberopat åsidosättande av artikel 4.3 b i förordning (EU) 2016/1012, eftersom Genetica inte har visat att den vid tidpunkten för dess erkännande hade en tillräckligt stor population av renrasiga avelsdjur för att genomföra avelsprogrammet. De uppfödare som Genetica baserade sitt avelsprogram på var i själva verket ännu inte registrerade i det, utan skulle komma från uppfödarens avelsprogram. Genetica har inte heller ingett bevis för registrering av en ansökan om godkännande av ett avelsprogram samtidigt med ansökan om erkännande som avelsorganisation. Detta innebär ett åsidosättande av artikel 4.3 d i förordning (EU) 2016/1012.
- 9 I sin svarsskrivelse har svaranden Genetica gjort gällande att det påstådda bristande iakttagandet av ANZ interna förfaranden saknar betydelse för adressaterna av förvaltningsbesluten. I och med att de angripna besluten är i överensstämmelse med bestämmelserna i förordning (EU) 2016/1012 påverkas inte deras lagenlighet av att de interna förfarandemässiga reglerna angående erkännande av avelsorganisationer och godkännande av deras avelsprogram eventuellt inte har iakttagits.
- 10 Genetica har gjort gällande att inte heller risken att äventyra uppfödarens avelsprogram kan utgöra en grund för att de angripna besluten är rättsstridiga. Erkännandet av en avelsorganisation utesluter enligt bestämmelserna i förordning (EU) 2016/1012 kort sagt inte erkännandet av andra avelsorganisationer och godkännandet av avelsprogram för samma ras. Den finansiella förlusten till följd av att vissa uppfödare har lämnat uppfödarens avelsprogram har uppkommit på grund av att dessa uppfödare har sagt upp ingångna avtal med uppfödarens förening och inte som en följd av de angripna besluten.
- 11 Vad slutligen gäller den bristande uppfyllelsen av kraven för erkännande som avelsorganisation har Genetica bestritt uppfödarens argument om uteblivet inlämnande av bevis för djurpopulationen och anför att ansökan om erkännande som avelsorganisation enligt förordning (EU) 2016/1012 enbart behöver innehålla ett utkast till avelsprogram och inte något avelsprogram.
- 12 ANZ har gjort gällande att den utövar sina befogenheter att erkänna avelsorganisationer och godkänna avelsprogram i enlighet med förordning (EU) 2016/1012, som är direkt tillämplig.
- 13 Vad gäller lagenligheten av erkännandet av Genetica som avelsorganisation och den påstådda risken att äventyra uppfödarens avelsprogram har ANZ gjort gällande att Genetica har inkommit med förteckningar över uppfödare och antalet djur för vilka ansökan om registrering i avelsprogrammet har lämnats in. Vidare

har uppfödare med stöd av förordning (EU) 2016/1012 och avtalsfriheten möjlighet att välja fritt i vilka avelsprogram som deras djur ska registreras. Avslutningsvis sker godkännandet av ett avelsprogram vid en senare tidpunkt än erkännandet av en sökande som avelsorganisation.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 14 Den första tolkningsfrågan syftar till att få klarhet i huruvida en sökande får erkännas som avelsorganisation, för det fall några eller alla omfattade uppfödare inte redan ingår i sökandens portfölj, utan enbart har undertecknat åtaganden om registrering med sökanden.
- 15 Denna fråga har ställts i syfte att pröva lagenligheten av beslutet att erkänna Genetica som avelsorganisation i relation till uppfödarföreningens argument att de uppfödare som omfattades av Geneticas avelsprogram ännu inte var registrerade i detta avelsprogram, utan skulle komma från uppfödarföreningens avelsprogram, vilket strider mot de relevanta bestämmelserna i förordning (EU) 2016/1012.
- 16 Enligt artikel 4.3 b i förordning (EU) 2016/1012 jämförd med del 1 punkt A.4 i bilaga I till samma förordning ska nämligen den som ansöker om erkännande som avelsorganisation i sin ansökan visa att den för varje avelsprogram har en tillräckligt stor population av avelsdjur inom de geografiska områden som ska omfattas av de avelsprogrammen.
- 17 Det framgår dessutom av skäl 21 tredje meningen i denna förordning att renrasiga avelsdjur kan värvas från ett annat avelsprogram. Enligt detta skäl bör skyddet av en befintlig erkänd avelsorganisations ekonomiska verksamhet nämligen ”inte vara ett giltigt skäl för [...] att besluta att [neka] godkännandet av ytterligare ett avelsprogram eller av en geografisk utvidgning av ett avelsprogram som genomförs med samma ras eller med avelsdjur av samma ras som kan värvas från populationen i en avelsorganisation som redan genomför ett avelsprogram med den rasen”.
- 18 Den andra tolkningsfrågan rör uppfödares rätt eller möjlighet att välja fritt i vilka avelsprogram de vill delta genom att lämna ett avelsprogram i vilket de redan deltar och registrera sig i ett annat avelsprogram som ska godkännas. I detta sammanhang ombeds EU-domstolen att tolka följande bestämmelser i förordning (EU) 2016/1012: Dels artikel 13.1 om uppfödares rätt att delta i ett godkänt avelsprogram och rätt att bli medlem i avelsorganisationen, dels del 1 punkt B.2 a i bilaga I och skäl 24, enligt vilka uppfödare utövar sin valfrihet vad gäller urval och avel av deras avelsdjur.
- 19 Den hänskjutande domstolen finner det vara nödvändigt att få klarhet i vilken omfattning dessa uppfödares möjlighet att välja fritt bland olika avelsprogram kan begränsas av att ett avelsprogram i vilket dessa uppfödare redan deltar inte får påverkas eller äventyras genom att de övergår eller åtar sig att övergå till ett annat

avelsprogram som ska godkännas (i förevarande situation har de berörda uppfödarna faktiskt övergått till detta avelsprogram efter dess godkännande).

- 20 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje tolkningsfrågan i syfte att pröva huruvida den behöriga nationella myndigheten har en skyldighet eller enbart en befogenhet att besluta att inte godkänna ett avelsprogram, för det fall kraven i artikel 10 i förordning (EU) 2016/1012 är uppfyllda.
- 21 Närmare bestämt önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida användningen av uttrycket "får ... besluta att inte ..." i artikel 10 i förordning (EU) 2016/1012 innebär att den behöriga nationella myndigheten ges visst utrymme för skönmässig bedömning eller huruvida nämnda myndighet ska besluta att neka godkännandet av avelsprogrammet, för det fall detta avelsprogram riskerar att äventyra ett avelsprogram som genomförs av en annan avelsorganisation för samma ras och som redan har godkänts i den medlemsstaten med avseende på åtminstone en av de aspekter som anges i artikel 10.1 i denna förordning.
- 22 Den hänskjutande domstolen betonar att den i målets nuvarande skede ännu inte kan avgöra om förslaget av ANZ interna tjänstegrenar att avslå godkännandet av Geneticas avelsprogram ska ges företräde.
- 23 Vad gäller den fjärde tolkningsfrågan påpekar den hänskjutande domstolen att det ska klargöras huruvida två eller flera avelsprogram med liknande syften, för samma ras och inom samma geografiska område kan samexistera, för det fall det nya avelsprogram som ska godkännas är baserat på urvalet av avelsdjur som värvas från ett avelsprogram som redan genomförs.
- 24 I detta sammanhang ombeds EU-domstolen att tolka artiklarna 8 och 10 i förordning (EU) 2016/1012 angående kraven för godkännande av avelsprogram, i och med att dessa artiklar är direkt relevanta för den situation som den hänskjutande domstolen ska ta ställning till.